

De driejaarstermijn voor het indienen van een tuchtklacht van art. 22 Wtra

*Noot bij Accountantskamer 24 juni 2011
(Wtra 11/5, LJN YH0181)*

*mr drs. J.F. Garvelink**

1. Inleiding

Eenieder kan bij een vermoeden van tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen een klacht tegen een accountant indienen bij de accountantskamer.¹ De Wet tuchtrechtspraak accountants (Wtra) kent in art. 22 lid 1 sub c² twee termijnen voor het indienen van een tuchtklacht, één van drie en één van zes jaar.³ Indien één van beide termijnen verstreken is wordt de klacht niet ontvankelijk verklaard.

De termijn van drie jaar, waar deze bijdrage over gaat, begint met de constatering van handelen of nalaten in strijd met de wet. De termen ‘constatering’, ‘handelen of nalaten in strijd met de wet’ en het in de aanhef van art. 22 Wtra genoemde ‘vermoeden van’ lenen zich voor interpretatie. Het mag dus niet verbazen dat er inmiddels de nodige uitspraken over de driejaarstermijn zijn. Ik schreef eerder al eens dat de Accountantskamer een geobjectiverde toets leek aan te leggen.⁴ Dat wordt bevestigd in de hier besproken uitspraak van de accountantskamer van 24 juni 2011.⁵ In het navolgende wordt ook een aantal andere uitspraken van de accountantskamer over de driejaarstermijn betrokken waardoor deze bijdrage vrij ruim van opzet is.⁶

De beslissing van 24 juni 2011

Een accountant verricht voor een aantal vennootschappen samenstellingswerkzaamheden met betrekking tot de jaarrekeningen 2004 tot en met 2006. Hij geeft vervolgens ook beoordelingsverklaringen bij die jaarverslagen afgeeft. Het onderhanden werk in deze jaarrekening is verwerkt in een geautomatiseerd systeem dat in 2003 is geïnstalleerd. De accountant was bij die installatie betrokken. De vennootschappen zelf, de klagers in deze procedure, menen thans dat de accountant tuchtrechtelijk laakbaar heeft gehandeld door (ondermeer) ten onrechte het onderhanden werk te hoog te waarderen in de jaarrekeningen 2004 tot en met 2006.⁷ De accountant trekt zich op 2 november 2007 terug als accountant van de vennootschappen en wordt medio november opgevolgd door een andere accountant. Die opvolgend accountant geeft kennelijk meteen in november 2007 al aan het met de waardering van het onderhanden werk niet eens te zijn. Deze opvolgend accountant start vervolgens op verzoek van klagers in januari 2008 een onderzoek naar het onderhanden werk in de jaarrekeningen. Dat leidt kennelijk tot een brief gedateerd 20 juni 2008⁸ van de opvolgend accountant aan klagers met – naar ik aanneem – negatieve bevindingen.

De klacht wordt ingediend op 31 december 2010. Dat is iets meer dan drie jaar na het aantreden van de nieuwe accountant (die toen kennelijk al aangaf het met de waardering van

* Mr. drs. J.F. Garvelink is advocaat in Amsterdam.

1. Art. 22 lid 1 eerste volzin Wtra.
2. De relevante tekst luidt: ‘Een ieder kan bij een vermoeden van handelen of nalaten [volgt verwijzing naar diverse wetsartikelen] binnen drie jaar na de constatering van het handelen of nalaten door middel van een klaagschrift een klacht indienen bij de accountantskamer. De accountantskamer neemt de klacht niet in behandeling indien tussen het moment van handelen of nalaten en het moment van indiening van de klacht een periode van zes jaar is verstreken.’
3. De termijn van zes jaar begint te lopen op het moment van de verweten gedraging. Dat levert in de praktijk weinig discussie op, nu het moment waarop de gedraging plaatsvond veelal eenvoudig te bepalen is (het gaat vaak om schriftelijke mededelingen). Voor toepassing van de zesjaarstermijn is bekendheid met de gedraging geen vereiste; de termijn is absoluut. De wet laat ook geen ruimte voor uitzonderingen op de zesjaarstermijn.
4. J.F. Garvelink, ‘Accountantstuchtrecht, een overzicht van de stand van zaken onder de nieuwe wet en enkele beschouwingen’, *TvJ* 2009 nr. 6, p. 146.
5. Beslissing accountantskamer van 24 juni 2011, nummer 11/5 Wtra, *LJN* YH 0181.
6. Door de doorlooptijd van procedures bij de appelinstantie, het College van Beroep voor het bedrijfsleven in Den Haag, zijn er voor zover ik overzie nog geen uitspraken gedaan over de termijnen van art. 22 Wtra (de Wtra is in werking sinds 1 mei 2009).
7. Ik volg de weergave van de klacht in de uitspraak. Wat er precies gebeurde overzie ik niet, maar ik merk voor de goede orde op dat het waarderen van het onderhanden werk in beginsel niet door de accountant maar door de leiding van de vennootschap wordt gedaan.
8. De precieze aard en inhoud van deze brief blijkt niet uit de beslissing, maar ik denk te begrijpen dat in deze brief de bevindingen van de opvolgend accountants staan, welke bevindingen kennelijk niet positief waren. Er is ook een brief van 30 juli 2008. Het kan ook zijn dat die brief de bevindingen bevat. Voor het navolgende maakt een en ander geen verschil.

het onderhanden werk niet eens te zijn). De klacht valt evenwel binnen drie jaar na aanvang van het onderzoek in januari 2008 en de rapportering van 20 juni 2008.

Voor zover hier van belang voert de accountant twee verweren:

- Een verweer gebaseerd op de zesjaarstermijn. De accountant betoogt dat de al dan niet onjuiste verwerking van het onderhanden werk zijn oorsprong vindt in de wijze waarop in 2003 het nieuwe computersysteem is geïnstalleerd. De onjuiste verwerking van het onderhanden werk in de jaarrekeningen 2004 – 2006 is daar in zijn visie het gevolg van. Aldus beschouwd ligt de verweten gedraging meer dan zes jaar voor het indienen van de klacht.
- De accountant beroept zich er dus op dat als een fout doorwerkt in latere jaren, of zich herhaalt, dat niet aan een beroep op de zesjaarstermijn in de weg staat.
- Aan dit interessante verweer komt de accountantskamer in deze uitspraak niet toe. Zij heeft vergelijkbare verweren in andere zaken wel beoordeeld; ik kom daar op terug.
- Het tweede verweer is gebaseerd op de driejaarstermijn. De accountant beroept zich er op dat de opvolgend accountant medio november 2007 aan de klagers heeft medegedeeld dat hij van mening was dat het onderhanden werk onjuist was gewaardeerd. Hij beroept zich er op dat die mededeling meer dan drie jaar voor het indienen van de klacht ligt.

De accountantskamer honoreert dit laatste verweer. In de paragrafen 4.3.4 en 4.3.5 overweegt de accountantskamer:

‘Uit de brief van 20 juni 2008 van A AA aan klagster sub 1 (prod. 2 bij het klaagschrift) moet worden afgeleid dat over de onjuistheid daarvan bij klagsters reeds medio november 2007 vermoedens bestonden, althans redelijkerwijs konden bestaan, nu in die brief - onder meer - staat vermeld: ‘Zoals reeds aangegeven bij aanvang van de opdrachtaanvaarding hebben wij een andere mening over de waardering van het onderhanden werk dan uw voormalige accountant. Uw fiscalist is inmiddels dezelfde mening toegedaan, zoals wij deze aan u hebben verkondigd.’ Onder die omstandigheden moet worden geoordeeld dat de driejaarstermijn als bedoeld in art. 22 eerste lid Wtra in elk geval medio november 2007 een aanvang heeft genomen. Klagsters hebben vanaf dat tijdstip drie jaren - en aldus tot medio november 2010 - de tijd gehad om een onderzoek in te stellen naar de gegrondheid van hun vermoedens van tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen of nalaten van betrokkene en naar aanleiding van de uitkomst daarvan ter zake een klacht tegen hem in te dienen. Met het indienen van die klacht hebben klagsters echter gewacht tot 31 december 2010 en de klacht moet daarom in de onderdelen i. en ii. niet-ontvankelijk worden verklaard.’

Aan het bovenstaande doet kennelijk niet af het argument van klagers dat zij niet eerder een klacht in konden dienen door omstandigheden aan hun zijde (zij zouden in financiële moeilijkheden zijn geweest). De accountantskamer maakt aan dat verweer bij de beoordeling geen woord vuil. Ik kom niettemin hieronder nog kort terug op de vraag of omstan-

digheden aan de zijde van de klager een rol zouden kunnen spelen bij het beoordelen van de termijnen van art. 22 Wtra.

2. Aanvang van de driejaarstermijn

De accountantskamer bevestigt dus het eerdere oordeel (zie hierboven) dat het vermoeden van tuchtrechtelijk laakbaar handelen wordt geobjectiveerd; het wordt gelijkgeschakeld aan ‘het vermoeden redelijkerwijs kon hebben’.⁹ De accountantskamer koppelt dat vermoeden aan de verplichting tot het (voor zover nodig) doen van onderzoek. De accountantskamer verwacht daarbij een actieve houding aan de zijde van klager. De termijn voor het doen van een eventueel onderzoek wordt gelijkgesteld aan de driejaarstermijn van 22 Wtra.

Per saldo levert dat het volgende op. De partij die objectieve gronden heeft om te vermoeden dat mogelijk sprake is van tuchtrechtelijk laakbaar handelen, heeft daarna drie jaren om (zo nodig) onderzoek te doen en een klacht in te dienen. Doet de klager dat niet, dan volgt niet ontvankelijkheid.

De accountantskamer heeft sindsdien in een andere zaak vergelijkbaar geoordeeld:¹⁰

‘Ook voor zover dit gedrag meer dan drie jaren voor die datum door klagster verwijtbaar als tuchtrechtelijk verwijtbaar is geconstateerd, moet de klacht niet-ontvankelijk worden verklaard. Vaststaat immers dat de in verband met de inleggarantie aanvankelijk afgesloten teeltverzekering op de kapobringst al in 2002 in onderling overleg met C en D door de betreffende schadeverzekeraar is afgekocht en dat die afkoopsom in hoofdzaak is aangewend voor de aankoop van aanvullende gronden, eveneens ter beplanting met Robinia-bomen. Met het door de bestuurder van C bij de Kamer van Koophandel deponeren van alleen voorlopige (concept) jaarrekeningen die niet waren voorzien van een verklaring van betrokkene in welke zin dan ook, *diende klagster immers ook toen reeds te beseffen dat nader onderzoek was aangewezen naar hetgeen in die jaarrekeningen was opgenomen* aan inleg- en/of volumegarantie, hetgeen te meer geldt na de afwijzing door AFM van C’s vergunningsaanvraag en de waarschuwingsbrief van D van 3 maart 2008.’
[mijn cursivering]

De accountantskamer had de wet ook zo kunnen uitleggen dat de driejaarstermijn zou gaan lopen drie jaar na het ‘constateren’ hetgeen in theorie de mogelijkheid aan klagers zou bieden eerst een onderzoek in te stellen, waarna de driejaarstermijn zou gaan lopen. Het ‘vermoeden’ uit de eerste volzin van 22 Wtra zou daarmee evenwel weinig betekenis gehad meer hebben. De aanvang van de driejaarstermijn zou daarmee bovendien ook wel erg afhankelijk van de klagers zelf zijn geworden, zodat die termijn betekenis zou hebben verloren.

De accountantskamer scheidt met deze uitleg van de driejaarstermijn van art. 22 Wtra bovenal duidelijkheid. Dat is te prijzen en voor de praktijk prettig. Zeker nu aan het doen

9. Zie voor dat ‘redelijkerwijs het vermoeden kon hebben’ Accountantskamer 25 juni 2010, *LJN YH0067*.

10. Accountantskamer 11 september 2011, zaaknummer 11/863 Wtra, *LJN YH0196*, r.o. 4.4.3.

van onderzoek verder geen formele eisen zijn gesteld en de klachtprocedure ook overigens laagdrempelig is, legt de accountantskamer met het aldus hanteren van de driejaarstermijn geen onredelijke beperkingen of eisen aan (potentiële) klagers op.

Die duidelijkheid geldt ook in vergelijking met het oude recht.¹¹ De wet voorzag voorheen niet in een klachttermijn. Het College van Beroep voor het bedrijfsleven heeft daarom –overigens in mooie en genuanceerde rechtspraak – aan rechtsvinding gedaan op basis van algemene criteria, zoals het verdedigingsbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel. Die algemene beginselen leidden evenwel naar hun aard tot minder duidelijke, meer fluïde, criteria.

Uiteraard blijft ook in de toekomst de vraag wanneer een vermoeden is gerezen of had behoren te rijzen steeds van de omstandigheden van de casus afhangen. Toch zal die vraag veelal niet onnodig veel problemen opleveren. Vaak is de klager rechtstreeks betrokken bij de aan de accountant verweten gedraging. Denk aan klachten over een niet professionele of objectieve opstelling in verhouding tot de klager zelf. Omdat de Accountantskamer van een objectieerbare toets uitgaat zal zij ook niet hoeven vaststellen dat ook van een subjectief vermoeden sprake was.¹²

In de besproken casus (24 juni 2011) had de opvolgend adviseur zich kritisch uitgelaten over de werkzaamheden van zijn voorganger. Ik geef wat andere voorbeelden van omstandigheden die zouden kunnen leiden tot de conclusie dat sprake was, of moest zijn, van een vermoeden van tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen.

- Uit het dossier blijkt dat de klager zich meteen niet in de mededeling van de accountant kon vinden. Dit komt vaak voor bij klachten over mededelingen van accountants ten behoeve van civiele procedures (deskundigenrapporten bijvoorbeeld, waarvan duidelijk is dat die niet in lijn met het standpunt van de latere klager lagen).
- De klager is zelf de rechtspersoon die de verantwoording heeft opgesteld waarbij de accountant de werkzaamheden waarover wordt geklaagd heeft verricht. Daarmee kan worden gelijkgesteld de klager die deel uit maakt van een orgaan van de rechtspersoon (klagers zijn niet zelden (bestuurder van) de cliënt zelf).
- Er is een goedkeurende accountantsverklaring bij een verantwoording waarvan nadien blijkt dat die (mogelijk) een materiële onjuistheid bevat. Natuurlijk betekent dat niet automatisch dat de accountant een verwijt treft (de goedkeurende verklaring biedt slechts een redelijke mate van zekerheid) maar het is vaak wel voldoende om die vraag te onderzoeken.
- Gebleken belangrijke integriteitsproblemen rondom de vennootschap.
- Uit externe bron verkregen informatie had bij de klager vragen moeten doen rijzen. Denk aan klokkenluiders of publicaties in de pers. In de hierboven geciteerde uitspraak van 19 september 2011 werd de klagers een publicatie op een website fataal.¹³ Van perspublicaties zou ik overigens niet te snel verwachten dat louter op die basis een onderzoek wordt ingesteld.

Kennis van de concreet geschonden norm, zekerheid dat handelen fout was en bekendheid met gevolgen van het handelen zijn niet van belang

Het doet niet ter zake als de klager eerst later bekend wordt met de concreet geschonden norm. Voldoende is een vermoeden van laakbaar handelen.¹⁴ Dat sluit aan bij de ook zeer algemene norm die 22 Wtra beoogt te beschermen.¹⁵ Ook het argument dat de klager zich wel bewust was van de verweten gedraging, maar zich later pas realiseerde dat die gedraging laakbaar zou zijn vindt geen genade.¹⁶ Anderzijds geldt wel dat de klager moest kunnen begrijpen dat de verweten gedraging mogelijk tuchtrechtelijk laakbaar was.¹⁷ De Accountantskamer verwerpt consequent – en in mijn ogen terecht – het vaak opgeworpen argument dat eerst in een civiele procedure vast moest komen te staan dat er een fout was gemaakt.¹⁸ Meer in het algemeen is de tuchtrechter niet gebonden aan het oordeel van de civiele rechter (en vice versa). Even weinig genade vinden argumenten als dat de schade/gevolgen van de verweten gedraging pas later zijn

11. Het CBb hanteert onder het oude recht een harde 7-jaars-termijn en een kortere, flexibeler termijn, gebaseerd op ondermeer het rechtszekerheidsbeginsel. Zie mijn aangehaalde art. in *TvJ* 2009 nr. 6 voor vindplaatsen. Het CBb doet nog steeds uitspraken onder oud recht. Zie recent bijvoorbeeld CBb 1 september 2011, *LJN* BT1534, waar het CBb overigens de zelf ontwikkelde eerdere rechtspraak wat ongenueanceerd samenvat.
12. Vergelijk accountantskamer 14 februari 2011, nummer 10/1507, r.o. 4.5/4.6; *LJN* YH0142. De directie ontkende in die zaak enig idee te hebben gehad van een mogelijke fout, maar werd door de accountantskamer overduidelijk niet geloofd. De interessante vraag of kennis van de boekhouder moest worden toegerekend aan de klager bleef in het midden.
13. Ik neem aan dat de klagers ook daadwerkelijk kennis namen (of moesten nemen) van die website.
14. Accountantskamer 5 augustus 2011, nummer 10/1871, r.o. 4.4.3; *LJN* YH0189.
15. Het gaat op inbreuken op de wet of de beroepsregels en handelen in strijd met het belang van de goede uitoefening van het accountantsberoep (33 Wet op de registeraccountants, 51 Wet op de Accountants-administratieconsulenten, 38 voorstel van Wet op het Accountantsberoep). Zie de verwijzingen in art. 22 Wtra, dat ook nog verwijst naar art. 31 Wta, dat in deze context (het valt reeds binnen de paraplu van de andere artikelen) weinig eigen belang heeft.
16. Accountantskamer 15 augustus 2011, nummer 10/1658, r.o. 4.9; *LJN* YH0191.
17. Accountantskamer 9 december 2011, nummer 11/952 Wtra, r.o. 4.3.2 en 4.3.3; *LJN* YH0213. Het ging om een BTW kwestie. De gedraging (samenstellen van de jaarrekening) was wel bekend, maar het mogelijk verwijtbare karakter van de gedraging bleek pas toen de Belastingdienst zich op het standpunt stelde dat de BTW onjuist was verwerkt. De klacht is vrij kort nadien ingediend.
18. Accountantskamer 25 juni 2010 nummer 09/2319; *LJN* YH0067, 21 maart 2011, nummer 10/1828 r.o. 4.7; *LJN* YH0148 en 10 januari 2011, 10/1414 r.o. 4.5; *LJN* YH0129.

ingetreden en dat de driejaarstermijn dus ook pas later is gaan lopen.¹⁹

De hoedanigheid van de klager

Zoals aangegeven was de accountantskamer in casu niet onder de indruk van het standpunt van klagers dat zij door financiële problemen niet eerder een klacht in konden dienen. Dat lijkt mij terecht. De wet biedt voor een dergelijk argument geen ruimte. Het indienen van een klacht is bovendien praktisch kosteloos.²⁰

Dat doet de vraag rijzen of de hoedanigheid van de klager of de omstandigheden waarin deze verkeert, een rol spelen bij het beoordelen van de vraag wanneer de driejaarstermijn is gaan lopen. Het antwoord op die vraag moet in beginsel ontkenkend zijn. Dat zal zeker zo zijn als de klager bekend was met de verweten gedraging: er is dan geen excuus. Bekendheid met de geschonden norm is als gezegd bovendien geen vereiste; de tuchtrechter kan die desnodig zelf aanvullen.²¹ Dat gezegd zijnde, laat art. 22 lid 1 sub c in bijzondere gevallen wel enige ruimte om rekening te houden met subjectieve omstandigheden. Mij is één geval bekend waar dat gebeurd is.²² Het ging letterlijk om een oud omaatje dat bovendien de betrokken accountant al die tijd als adviseur had behouden (waardoor er geen nieuwe adviseur was die haar op de tekortkomingen van zijn voorganger kon wijzen). Hoewel de klager hier zonder twijfel bekend was met de verweten gedraging, strijkt de Accountantskamer met de hand over haar hart, door te oordelen dat zij niet bekend was met het verwijtbare karakter daarvan.²³ Dat is begrijpelijk, maar uit de uitspraak blijkt wel dat het gaat om een uitzonderlijk geval. Het lijkt mij niet dat de Accountantskamer in de komende jaren een deskundigheidsschaal aan zal willen leggen met enerzijds oudere dames en anderzijds professionele partijen. De hierboven geprezen duidelijkheid erodeert dan weer. Professionele partijen, zeker als zij zelf deskundig zijn of zich laten adviseren, hoeven intussen in ieder geval niet op coullance te rekenen. Als bijvoorbeeld de NBA zelf, een accountant, een beursfonds of een overheid een klacht indient, zal de driejaarstermijn strak worden gehanteerd.

Zich herhalende fouten

Zoals aangegeven kwam de Accountantskamer in de besproken zaak niet toe aan het verweer van de accountant dat de fout gemaakt was in 2003 maar doorwerkte in de jaarrekeningen 2004 – 2006, zodat ten tijde van het indienen van de klacht in 2010 de zesjaarstermijn zou zijn verlopen. Ik stip kort de zich herhalende fout aan. Het is goed denkbaar dat een eenmaal gemaakte fout in opvolgende boekjaren steeds wordt herhaald. Denk aan een vordering die in het jaar van ontstaan ten onrechte niet in de jaarrekening is verwerkt, en in opvolgende jaren ook niet wordt opgenomen omdat hij bij het aangaan van de overeenkomst is gemist.

Het verweer dat een herhaalde fout geen nieuwe fout is, is bij mijn weten in ieder geval twee keer gehonoreerd. Zo wordt het in later jaren herhalen van een ingenomen standpunt niet steeds als een nieuwe gedraging gezien.²⁴ Ook in een geval van over een aantal jaren lopende directiefraude werd de herhaling niet als een nieuwe fout gezien.²⁵ Het verweer lijkt niet te worden gehonoreerd indien het gaat om situaties waarin de accountants steeds opnieuw een bewuste keuze moest maken, waarbij ik aanteken dat het onderscheid niet helemaal scherp is. Een éénduidig criterium is vooralsnog - als ik het goed zie - niet geformuleerd.

Herhaalde onjuiste belastingaangiftes werden in een zaak niet gezien als een zich herhalende fout.²⁶ Het herhaald al dan niet onjuist verwerken van een post bij het samenstellen van opvolgende jaarrekeningen ook niet; de accountant moet ieder jaar opnieuw voldoen aan COS 4410.²⁷ Bedreigingen onder de VGC moeten iedere keer opnieuw worden getoetst en die toets kan ieder jaar opnieuw verkeerd worden gedaan.²⁸ Ik zou er overigens naar neigen dat laatste niet als algemene regel op te vatten. Als er geen enkele wijziging optreedt in de omstandigheden die een bedreiging vormen kan immers veelal worden gesteund op de overweging in het voorafgaande jaar.

Mijn voorlopige conclusie is dat een klacht over een zich herhalende fout wel kan afstuiten op de termijnen van 22 Wtra, maar dat dat al snel anders ligt indien iedere keer en nieuwe afweging moest worden gemaakt of indien zich tussentijds een verandering van omstandigheden heeft voorgedaan waardoor de accountant effectief een nieuwe fout beging.

Conclusie

De Accountantskamer kiest een heldere lijn als het gaat om de driejaarstermijn. Deze vangt aan bij een objectiveerbaar vermoeden van verwijtbaar handelen; de klager heeft daarna drie jaar om desnodig te onderzoeken of er grond is een klacht in te dienen. Dat is een duidelijk en voor de praktijk goed werkbaar criterium. De Accountantskamer laat zich niet onnodig afleiden door andere omstandigheden. Voor niet professionele partijen lijkt er in uitzonderingsgevallen wel enige ruimte te zijn om met persoonlijke omstandigheden van de klager rekening te houden.

-
19. Accountantskamer 15 augustus 2011, nummer 10/1658, r.o. 4.9; *LJN* YH0191 en 28 december 2009, nummer 09/1016, r.o. 4.5.1; *LJN* YH0098.
 20. Het griffiegeld van € 70 is geen serieuze drempel en bijstand door een advocaat is niet verplicht.
 21. De klager hoeft de norm ook niet te noemen (al maakt dat zijn positie wel sterker). De tuchtrechter zal er bij het aanvullen van de norm wel voor moeten waken dat hij partijen in de gelegenheid stelt zich daarover uit te laten. Het is niet wenselijk dat partijen pas bij het lezen van de uitspraak zien aan welke norm is getoetst. Een behoorlijke rechtsbedeling brengt ook met zich dat partijen niet alleen over de feiten, maar ook over de norm kunnen debatteren.
 22. Accountantskamer 15 oktober 2010, nummer 10/338, r.o. 4.9; *LJN* YH0102.
 23. De accountant in kwestie leende geld van de oude dame en liet haar die vordering later deels kwijtschelden. Het laakbare lag er dus nogal dik bovenop.
 24. Accountantskamer 10 januari 2011, nummer 10/1414, r.o. 4.3.2; *LJN* YH0129.
 25. Accountantskamer 14 februari 2011, nummer 10/1507, r.o. 4.9; *LJN* YH0142.
 26. Accountantskamer 15 oktober 2010, nummer 10/338, r.o. 4.20; *LJN* YH0102.
 27. Accountantskamer 9 december 2011, nummer 11/952 Wtra, r.o. 4.3.2 en 4.3.3; *LJN* YH0213.
 28. Accountantskamer 15 augustus 2011, nummer 10/1581, r.o. 4.6.1.3 en 5 augustus 2011, nummer 10/1871, r.o. 4.5.2; *LJN* YH0190.

Post scriptum

Na inlevering van dit artikel vernietigde het CBb één van de hierboven besproken uitspraken. Het gaat om de uitspraak van 15 oktober 2010 met nummer 10/338, waarin de accountantskamer ten behoeve van een oude dame met de hand over het hart had gestreken.

Het CBb is strakker in de leer (of minder coulant):²⁹

‘De verwijzing in artikel 22, eerste lid, Wtra naar artikel 33, eerste lid, Wet RA maakt duidelijk ter zake van welk handelen of nalaten een registeraccountant aan tuchtrechtspraak is onderworpen. Uit deze verwijzing volgt niet dat de termijn van drie jaar, bedoeld in artikel 22, eerste lid, Wtra aanvangt op het moment dat voor een potentieel klager duidelijk is dat enig handelen of nalaten van een accountant kan worden aangemerkt als handelen of nalaten als bedoeld in artikel 33, eerste lid, Wet RA. De parlementaire geschiedenis bij artikel 22 Wtra biedt geen aanknopingspunten voor het oordeel dat voor het doen aanvangen van de termijn van drie jaar bedoeld in artikel 22, eerste lid, Wtra (enig) besef van het tuchtrechtelijk verwijtbare van het handelen of nalaten van de accountant vereist is.’

Het CBb vernietigt de beslissing van de raad en verklaart de klacht alsnog niet-ontvankelijk. Het is, gezien de casus, wellicht niet de meest sympathieke uitkomst, maar duidelijk is het nu wel. Drie jaar is voor iedere klager drie jaar.

29. CBb 13 maart 2012, AWB 10/1299, L/JN BV8600, r.o. 3.5.